

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 25/2 22 om perspektiv- og handlingsplan for ligestilling 2022.

(Redegørelse nr. R 12).

Ministeren for ligestilling (Trine Bramsen):

MINISTERENS FORORD

To skridt frem og et tilbage. Vi oplever desværre i disse år, at nogle af de fremskridt og den ligestilling, som kvinder har kæmpet sig til flere steder i verden, rulles tilbage. Det gælder fri abort og kvinders ret til at bestemme over egen krop. Og det gælder LGBT+ personers basale rettigheder.

Det er en øjenåbner for os alle og understreger vigtigheden af, at vi i Danmark står fast på vores værdier. Står fast på at forsvare piger og kvinders frihed og rettigheder. Står fast på, at alle skal have lige muligheder for at være den, man er, og elske dem, man vil. Og det gælder uanset, hvor man bor i verden.

For regeringen handler ligestilling om at gøre en konkret forskel i menneskers hverdag. Det kræver, at vi arbejder med strukturelle ændringer i vores samfund. Det kan kun ske igennem en bred indsats på tværs af regeringen og i tæt samarbejde med Folketingets partier, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer.

Regeringen har taget vigtige skridt for den ligestillingspolitik, vi gerne vil føre. Den nye samtykkelov er banebrydende for ligestillingen i Danmark. Vi har styrket tilbuddene til både voldsudsatte og voldsudøvere – blandt andet ved at forbedre adgangen til psykologhjælp. Alt for mange – og særligt kvinder – lever i frygt i deres parforhold. Vold skal ikke accepteres, det skal være helt klart.

Vi har sammen med arbejdsmarkedets parter og et bredt flertal i Folketinget fundet en god løsning på, hvordan EU-direktivet om øremærket orlov skal implementeres i Danmark. Fra 2. august 2022 bliver orloven mellem mor og far fordelt mere ligeligt. Det er godt for fædre, mødre og ikke mindst børnene. Og det fremmer ligestillingen både i familierne og på arbejdsmarkedet.

Regeringen er også meget opmærksom på, at Danmark stadig har et meget kønsopdelt arbejdsmarked. Både i forhold til brancher og sektorer og i forhold til, hvordan ledelsesposter bliver besat. Det giver et ufleksibelt arbejdsmarked, hvor vi ikke får alle kompetencer i spil. Og det kan forklare en del af den lønforskel, der fortsat er mellem kvinder og mænd.

Der er langt fra en enkelt løsning på det kønsopdelte arbejdsmarked. Det kræver, at vi sætter ind på en række områder. Det vil regeringen gøre. Vi har allerede indført en barselsordning for selvstændige, nedsat en lønstrukturkomité og

fremSAT lovgivning, som skal understøtte flere kvinder i ledelse. Vi kommer også til at arbejde med, hvordan uddannelsesvalget bliver mindre bestemt af ens køn.

Regeringen har med en ny whistleblowerlov og styrket hotline og tilsyn taget nogle første vigtige skridt til at bekæmpe seksuel chikane. Men vi er ikke i mål. Sammen med arbejdsmarkedsparter vil vi styrke indsatsen yderligere med en ny trepartsaftale om seksuel chikane på arbejdspladsen. Det er helt centralt, at vi får sat gang i den nødvendige kulturændring på arbejdspladserne. Det er aldrig i orden at bruge sin magtposition til at skabe en nedladende, undertrykkende og sexistisk kultur og omgangsform.

Desværre er det ikke kun ude i verden, at vi ser, at piger og kvinders helt grundlæggende rettigheder bliver krænkede. Vi oplever det også herhjemme. Der er kræfter i nogle indvandrermiljøer og religiøse miljøer, der begrænser piger og kvinders frihed.

Regeringens holdning er klar. Vi skal som samfund træde langt stærkere i karakter og stå fast på, at vores værdier gælder for alle i Danmark. Regeringen vil derfor nedsætte en kommission, der skal styrke indvandrerpiger og -kvinders frihed og rettigheder.

Regeringens ønsker også at indføre en 37 timers arbejdspligt for blandt andre nogle af de mange indvandrerkvinder, der i dag står uden for arbejdsmarkedet. De skal blive en del af det danske arbejdsmarked og fællesskab. Det styrker muligheden for, at de kommer i arbejde og opnår den frihed og uafhængighed, der følger med, når man tjener sine egne penge.

Der er sket mange fremskridt for ligestillingen i Danmark, siden regeringen kom til. Det er jeg stolt over. Og vi fortsætter arbejdet. Alle skal kunne udfolde sig, leve frit og bidrage til vores fælles samfund.

BAGGRUND OG VISION FOR LIGESTILLINGSINDSATSEN I DANMARK

Ligestilling er en af forudsætningerne for demokrati, velfærd og sammenhængskraft i samfundet. Og for den enkeltes udfoldelsesmuligheder. Ligestilling er mål 5 i FN's verdensmål for en bæredygtig udvikling. Samtidig er det et mål, der skal tænkes med i arbejdet for at opnå de øvrige verdensmål. FN's verdensmål danner rammen om Danmarks ligestillingsindsats – både nationalt og internationalt.

Danmark har de sidste 15 år ligget på en 2. plads i EU's opgørelser over, hvor langt medlemslandene er kommet på ligestillingsområdet. Men der er fortsat strukturer, barrierer og kulturer, der begrænser kvinder og mænds reelt lige muligheder i samfundet. Det kræver langsigtede og strukturelle ændringer at skabe de forandringer, der skal til. Det tager tid og kræver en vedholdende og bred indsats.

Denne perspektiv- og handlingsplan danner rammen om regeringens ligestillingsindsats i det kommende år. Indsatsen understøtter en overordnet vision:

Regeringen ønsker et velfærdssamfund, hvor der er reelt lige muligheder for kvinder og mænd, hvor ingen udsættes for diskrimination, og hvor der er plads til forskellighed.

For at opfylde visionen er der opstillet en række målsætninger inden for fire indsatsområder, hvor der i det kommende år vil blive arbejdet med konkrete initiativer.

VISION:

Regeringen ønsker et velfærdssamfund, hvor der er reelt lige muligheder for kvinder og mænd, hvor ingen udsættes for diskrimination, og hvor der er plads til forskellighed.

Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familieliv	Frihed og lige rettigheder for alle	Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBT+ personer	Ligestilling og rettigheder globalt
<ul style="list-style-type: none"> • Fremme lige muligheder i uddannelse og på arbejdsmarkedet samt ligeløn • Mere orlov og lige muligheder for fædre • Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling 	<ul style="list-style-type: none"> • Fremme ligestilling blandt indvandrere og flygtninge • Bekæmpe kønsbaseret vold og overgreb • Bekæmpe menneskehandel 	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke rettigheder • Øge trivsel og lige muligheder 	<ul style="list-style-type: none"> • Fremme af kvinders og pigers rettigheder og muligheder globalt • Stærkt dansk engagement i det internationale ligestillingsarbejde

1. LIGE MULIGHEDER I UDDANNELSE, ARBEJDE OG FAMILIELIV

I Danmark skal alle – kvinder og mænd, piger og drenge – have reelt lige muligheder for at udfolde sig. Det gælder både i forhold til uddannelse, arbejdsliv og i familien. Traditionelle forestillinger om køn skal ikke være en barriere for den enkeltes muligheder eller en hæmsko for et fleksibelt arbejdsmarked.

Fremme lige muligheder i uddannelse og på arbejdsmarkedet samt ligeløn

Det danske arbejdsmarked er stadig meget kønsopdelt. Kvinder arbejder typisk i den offentlige sektor, mænd i den private. Flere mænd end kvinder indtager ledelses- og bestyrelsesposter og vælger at være iværksættere. Og kvinder og mænd fordeler sig i høj grad inden for, hvad der traditionelt opfattes som kvinde- og mandefag.

Det starter tidligt. I folkeskolen er pigers faglige niveau højere end drengenes i nogle fag, flere drenge end piger vælger en erhvervsuddannelse, og generelt er kvinder underrepræsenteret i uddannelsessystemet, når det kommer til naturvidenskab, teknologi, ingeniørvidenskab og matematik.

Ligesom mænd er i forhold til humaniora, omsorg, sundhed og pædagogik.

Det er et problem for samfundet, at uddannelserne og arbejdsmarkedet er så kønsopdelt, fordi det bidrager til et mindre fleksibelt arbejdsmarked. Både virksomheder og det offentlige kan have svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft, når der hovedsageligt rekrutteres fra den ene halvdel af befolkningen. Det gælder fx inden for omsorgsområdet, hvor der er mangel på SOSU-assistenters, sygeplejesker og pædagoger. Og inden for håndværksfagene og it og teknik. Det risikerer fx at forringe ydelserne til borgerne, og det kan hæmme vækstmulighederne.

Det kønsopdelte arbejdsmarked bidrager samtidig til de forskelle i løn og pensionsopsparing, der stadig er mellem kvinder og mænd, og det kan begrænse den enkelte i at udnytte sine muligheder og interesser.

Kvinder oplever desuden i højere grad end mænd et usikkert og utrygt studie- og arbejdsmiljø. Både i uddannelse og på arbejdspladserne er kvinder i højere grad end mænd udsat for seksuel chikane. Særligt unge kvinder, lavtlønnede, unge i praktik og løst ansatte er udsatte.

Der er behov for fortsat at fremme en bedre kønsbalance i uddannelse og på arbejdsmarkedet, fremme ligeløn mellem kvinder og mænd og mindske seksuel chikane.

Fakta

- Et år efter 9. klasse er 26 pct. af drengene og 11 pct. af pigerne i gang med en erhvervsuddannelse.
- Både i 2009 og i 2019 udgjorde mænd 69 pct. af optagne på STEM-uddannelserne (naturvidenskab, teknisk videnskab, det it-faglige område og matematik).
- Ca. 4 pct. af danske kvinder i alderen 18-64 år er nye iværksættere. OECD-landenes gennemsnit er 9,2 pct.
- 46 pct. af de kvindelige og 17 pct. af de mandelige beskæftigede er ansat inden for offentlig administration, undervisning og sundhed.
- Kvinder udgør i gennemsnit 34 pct. af ledere på topchefniveau i staten, 32 pct. i kommunerne og 27 pct. i regionerne.
- Andelen af generalforsamlingsvalgte kvinder i de børsnoterede virksomheders bestyrelser er steget fra 15,5 pct. til 20,6 pct. i perioden fra den 15. august 2016 til den 15. august 2020.
- 3,1 pct. af kvindelige og 0,9 pct. af mandlige lønmodtagere angiver, at de har været udsat for seksuel chikane på arbejdet i løbet af de seneste 12 måneder. 50 pct. af dem har oplevet seksuel chikane fra en kollega og 24 pct. fra en leder.
- De 10 pct. af lønmodtagere med lavest indkomst oplever ca. 7 gange så meget seksuel chikane som de 10 pct. med højest indkomst.

Uddannelsesstatistik, *Overgang til ungdomsuddannelse efter grundskolen, Elever der afslutter grundskolen i skoleåret 2019/2020*, Den Koordinerede Tilmelding (KOT), Danmarks Statistik (2019) *Studerende ved ordinære uddannelser i Danmark (tillæg)*, Dansk Erhverv (2020) *Danske kvinders iværksætteraktivitet er blandt de laveste i OECD*, Beskæftigelsesministeriet, (2020), *Mænd og kvinder på arbejdsmarkedet*, Beskæftigelsesministeriet (2021) *Ligestillingsredegørelser 2020* – Hovedrapport, Erhvervsstyrelsen (2020) *Kønfordelingen i de største danske virksomheders bestyrelse pr. 15. august 2020*, VIVE (2021) *En undersøgelse af omfanget af krænkende handlinger og konflikter på det danske arbejdsmarked*, NFA (2018) *Arbejds miljø og helbred 2018*

Mere orlov og lige muligheder for fædre

Mange fædre ville gerne have holdt mere orlov, end de gjorde. Alligevel går udviklingen kun langsomt fremad. Det er også stadig oftest kvinder, der tager barns første sygedage og går på deltid, og kvinder står også for flest opgaver i hjemmet.

De sidste fem år har fædre i gennemsnit taget én dags mere barsel om året. Der er samtidig stor geografisk forskel. Fædre i København holder længst orlov. Og fædre i Vest- og Sydjylland holder kortest orlov. Derudover er det især højtuddannede mænd, der tager orlov.

Undersøgelser peger på, at der er en lang række positive effekter af, at fædre holder længere orlov og bliver tidligt involveret i deres børns liv. Det gavner børnenes udvikling og trivsel. Det forbedrer fars sundhed og tilknytning til barnet. Det mindsker konflikter og risikoen for brud i familien – og det kan stille fædre bedre i forhold til forældremyndighed og samvær ved skilsmisser. Undersøgelser peger også på, at fædres brug af orlov fører til større ligestilling i hjemmet.

Der er behov for at skabe bedre rammer for, at flere fædre tager mere orlov og større ligestilling i familierne.

Fakta

- Mødre, der blev forældre i 2019, holdt i gennemsnit 280 dages orlov, mens fædre i gennemsnit holdt 34 dage.
- Fra 2015 til 2019 er antallet af dages orlov, som fædre gennemsnitligt tager, steget fra 29,7 til 34,2 dage.
- Blandt de fædre, der blev forældre i 2019, tog fædre fra København i gennemsnit 48,6 dages orlov, mens fædre i Vestjylland og Sydjylland i gennemsnit tog 24,9 dages orlov.
- Blandt de fædre, der blev forældre i 2019, tog fædre uden ungdomsuddannelse i gennemsnit 20 dages orlov, fædre med kort videregående uddannelse tog 32,3 dage, og fædre med lang videregående uddannelse tog i gennemsnit 51,1 dage.
- Fædre, der har holdt mindst 3 ugers orlov, tager en større andel af opgaverne i hjemmet. Jo længere orlov fædre tager, jo oftere tages barnets første sygedag.
- I 2020 var den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid for kvinder 32,2 timer, mens mænd i gennemsnit arbejdede 36,6 timer ugentligt.
- I 2020 var 14,6 pct. af de mandlige lønmodtagere og 32,4 pct. af de kvindelige lønmodtagere deltidsbeskæftigede.

Danmarks Statistik (2020) *Fædre øger deres barselsorlov med en dag pr. år*, Danmarks Statistik, Statistikbanken: *BARSEL05*, Danmarks Statistik og Beskæftigelsesministeriets egne beregninger, Oxford Research (2019) *Undersøgelse af effekterne af fædres brug af orlov*

1.3. Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling
Danmark har et stærkt velfærdssystem, der har stor betydning for borgerne, og hvor der er mange ansatte. Derfor spiller offentlige myndigheder en vigtig rolle i forhold til at fremme ligestilling både i de offentlige kerneydelser og på personaleområdet.

For at styrke og målrette de offentlige ydelser er det relevant at se på mulige forskelle i kvinder og mænds adfærd og behov. På en række områder er mænd fx mere udsatte end kvinder og befinder sig oftere på kanten af samfundet. Det gør sig blandt andet gældende i forhold til hjemløshed og

misbrug. Mens kvinder blandt andet er mere udsat i forhold til psykisk mistrivsel end mænd.

Den offentlige sektor har også en rolle at spille i forhold til det kønsopdelte arbejdsmarked. Langt størstedelen af de offentligt ansatte er kvinder, men kvinder er stadig underrepræsenteret, når det gælder ledelse. Kvinder er overrepræsenteret i omsorgs- og uddannelsessektoren, mens mænd fx er overrepræsenteret inden for Forsvaret og politiet.

Der er fortsat behov for, at offentlige myndigheder arbejder med at fremme ligestilling både på personaleområdet og i forhold til at tænke køn ind i de offentlige kerneydelser, hvor det er relevant.

Fakta

- Kønsfordeling i statslige institutioner er 47 pct. kvinder og 53 pct. mænd. Kommuner har 77 pct. kvinder og 23 pct. mænd ansat, mens regionerne har 78 pct. kvinder og 22 pct. mænd ansat.
- I 2020 havde 35,2 pct. af statslige institutioner og virksomheder en underrepræsentation af kvinder i deres bestyrelse.
- Andelen af værnepligtige kvinder er steget fra 17,3 pct. i 2017 til 22,2 pct. i 2020.
- 8,7 pct. af de uniformerede ansatte i Forsvaret er kvinder pr 1. januar 2021.
- I 2019 blev der registreret 4.923 hjemløse mænd og 1.454 hjemløse kvinder. Mænd udgjorde 77 pct. af alle registrerede hjemløse, mens kvinder udgjorde 23 pct.
- 36 pct. af de kvindelige 19-årige og 16 pct. af de mandlige 19-årige svarede i 2017, at de på mindst ét tidspunkt har haft en psykisk lidelse.

Beskæftigelsesministeriet (2021) *Ligestillingsredegørelser 2020 – Hovedrapport*, Rambøll (2021) *Rapport om måltal og politikker 2020 – for køns sammensætningen i statslige institutioner og virksomheder*, Forsvarsministeriets Personalestyrelse (2021), VIVE (2019) *Hjemløshed i Danmark 2019 – National kortlægning*, VIVE (2018) *Børn og unge i Danmark – Velfærd og trivsel*

Initiativer

Ekspertgruppe om køns betydning for læring og udvikling i dagtilbud, folkeskole og ungdomsuddannelser: Børne- og Undervisningsministeren nedsætter i 2022 en ekspertgruppe, som kommer med anbefalinger til, hvordan betydningen af køn kan mindskes i dagtilbud og i forhold til elevernes faglige udbytte i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne.

National indsats for digital dannelse af børn og unge: Regeringen styrker i 2022 den nationale indsats for digital dannelse af børn og unge. Det vil blandt andet ske igennem en digital trafikklub, der skal klæde børn og unge på til at begå sig på internettet på en sikker og tryk måde og med skolepatroljer for digital færdselssikkerhed, der skal bidrage til en sund digital kultur på den enkelte skole og ungdomsuddannelsesinstitution.

Nedsættelse af et Trivselsråd: Der nedsættes i 2022 et Trivselsråd bestående af videnspersoner og folk med kendskab til børn og unges liv og hverdag. Rådet forventes at komme med anbefalinger til tiltag, der kan mindske mistrivslen blandt børn og unge. Trivselsrådet har fokus på forskellige faktorer, blandt andet trivslen blandt LGBTI-elever og betydningen af køn.

Ekspertgruppe om kønsbalance på de videregående uddannelser: Regeringen, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Enhedslisten er enige om at nedsætte en ekspertgruppe, der skal komme med konkrete anbefalinger til, hvordan der kan skabes en bedre kønsbalance på de videregående uddannelser. Så snart der er fundet finansiering til ekspertgruppen, igangsættes arbejdet, som skal omhandle selve uddannelsesvalget og studiemiljø, trivsel og gennemførelse af uddannelserne.

Kvinder i forskning: Som en del af aftalen om fordeling af forskningsreserven for 2022 har regeringen sammen med Folketingets partier prioriteret i alt 80 mio. kr. til forskertalentprogrammet Inge Lehmann under Danmarks Frie Forskningsfond, som skal understøtte en mere ligelig kønsbalance i forskningsmiljøerne med fokus på de karrieretrin, hvor uligheden sætter ind.

Maritime uddannelser er for alle: Uddannelses- og Forskningsministeriets projekt om at få flere kvinder ind på de maritime uddannelser fortsætter i 2022. De maritime uddannelsesinstitutioner samarbejder med Kvindeforbund og brancheorganisationer om bl.a. at fremme en sundere kultur på skibene og de maritime arbejdspladser på land via et nyt online undervisningsforløb, samt med at udbrede kendskabet til uddannelserne og en karriere i den maritime branche via et nyt vejledningsmateriale målrettet folkeskoler.

Lovforslag om ligestilling i værnepligten: Forsvarsministeriet fremsætter i 2022 et lovforslag om øget ligestilling af

kvinder og mænd i relation til værnepligtstjeneste. Med initiativet vil kvinder få de samme rettigheder og pligter og dermed være på lige fod med værnepligtige mænd.

Fremme af kvinder i ledelse og bestyrelser: Erhvervsministeren og ligestillingsministeren fremsatte i februar 2022 to lovforslag, som skal understøtte arbejdet med at fremme en mere ligelig køns sammensætning i ledelse og bestyrelser i private virksomheder og i det offentlige. Med forslaget skal der bl.a. fremover opstilles måltal for køns sammensætningen i de øverste ledelsesniveauer, hvis der ikke er en ligelig køns sammensætning, og der skal være større gennemsigtighed med de indberettede måltal og udviklingen mv.

Iværksætterdanmark sætter fokus på kvindelige iværksættere: Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse vil i 2022 opskalere projektet »Iværksætterdanmark« med 60 mio. kr. fra REACT-EU. Målet er, at 50 pct. af deltagerne i projektet fremover vil være kvinder. Konkret arbejdes med målrettet kommunikation, brug af rollemodeller, kompetenceforløb og 1:1 rådgivning.

Lønstrukturkomitéen: Regeringens lønstrukturkomité fremlægger i 2022 sin rapport om lønstrukturer og lønudvikling i den offentlige sektor. Lønstrukturerne analyseres blandt andet på baggrund af køns sammensætningen i de offentlige personalegrupper og konsekvenserne ved det kønsopdelte arbejdsmarked. Kommissionen afdækker også muligheder for at udvikle løndannelsen inden for rammerne af den danske aftalemodel.

Implementering af løngennemsigtighedsdirektiv: Regeringen tiltrådte i december 2021 EU-direktivet om øget løngennemsigtighed, som skal fremme lige løn til mænd og kvinder for samme arbejde eller arbejde af samme værdi. Regeringen forventer at fremsætte lovforslag i 2022 om gennemførelsen af direktivet.

Ligelønsredegørelser i 2022: Beskæftigelses- og ligestillingsministeren udarbejder i 2022 en redegørelse for indsatsen for at fremme lige løn mellem mænd og kvinder. Redegørelsen følger af ligebehandlingsloven og indeholder en gennemgang af de sidste tre års initiativer på ligelønsområdet, herunder ved arbejdsmarkedets parter, en analyse af lønforskellene mellem mænd og kvinder og retspraksis om ligeløn.

Trepartsaftale om at modgå seksuel chikane på arbejdspladser: Regeringen vil sammen med arbejdsmarkedsparter indgå en trepartsaftale om at modgå seksuel chikane på arbejdspladser. Aftalen forventes at indeholde en række forslag til lovgivningsinitiativer og en række øvrige tiltag om forebyggelse og håndtering af sager om seksuel chikane. Regeringen forventer at fremsætte lovforslag som opfølgning på aftalen i folketingsamlingen 2022/23.

Alliance om forebyggelse af seksuel chikane: Beskæftigelses- og ligestillingsministeren etablerer en alliance til forebyggelse af seksuel chikane på arbejdspladser, uddannelser og i samfundet generelt. I alliancen deltager bl.a. arbejdsmarkedsparter, uddannelses- og elevorganisationer og organisationer fra civilsamfundet. Målet med alliancen er at fastholde fokus på at forebygge seksuel chikane bl.a. gennem dialog og videndeling samt ved, at deltagerne hver især og sammen igangsætter konkrete projekter.

Forebyggelse af seksuel chikane på arbejdspladser: I 2022 fortsætter Arbejdstilsynets indsats om at understøtte virksomhedernes arbejde med at forebygge seksuel chikane og andre krænkende handlinger. Arbejdstilsynet vil i forbindelse med tilsyn oplyse og vejlede virksomhederne om regler, forebyggelse, og hvor de kan søge hjælp. Desuden afholdes inspirationsmøder, og der gennemføres løbende kommunikationsinitiativer.

Kortlægning af omfanget af uønsket seksuel opmærksomhed i den danske arbejdsstyrke og i Norden: Det Nationale Forskningscenter for Arbejds miljø (NFA) færdiggør i 2022 en undersøgelse af omfanget og karakteren af uønsket seksuel opmærksomhed og chikane på danske arbejdspladser. Der er afsat 1 mio. kr. til undersøgelsen. NFA udvikler derudover fra 2022 sammen med en skandinavisk forskergruppe et fælles nordisk spørgeskema, der kan måle omfanget af uønsket seksuel opmærksomhed i Skandinavien.

Indsatser mod seksuel chikane og sexismen i Forsvaret og Beredskabet: En række initiativer skal i 2022 adressere sexismen. Søværnskommandoen fortsætter blandt andet sin træning af chefer og ledere inden for håndtering af situationer med forskelsbehandling og/eller grænseoverskridende adfærd på baggrund af køn. Beredskabsstyrelsen vil i 2022 evaluere og implementere et revideret undervisningsmateriale til sergentelever om håndtering af krænkende adfærd samt evaluere et tiltag om kønsfælles indkvartering, herunder hvorvidt det har haft en effekt på antallet af sager om krænkende adfærd.

Ligedeling og øremærkning af orlov: Den 2. august 2022 træder ændringerne af barselsreglerne i kraft på baggrund af den politiske aftale om implementering af EU's orlovsdirektiv. Formålet er at bidrage til ligestilling mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet og i familien ved at tilskynde til en mere lige deling af orloven mellem forældrene, og ved at forældrene får tildelt øremærket orlov. Med de nye regler får hver forælder 24 ugers orlov hver, hvoraf 9 uger øremærkes til hver forælder.

Bedre rettigheder for forældre, der holder orlov, og ret til omsorgsorlov: Regeringen fremsætter, som følge af orlovsdirektivet, i 2022 et lovforslag om at ændre ligebehandlingsloven for at justere den gældende beskyttelse af forældre, der holder orlov med deres børn. Samtidig ændres lov om lønmodtageres ret til fravær af særlige familiemæssige årsager også, så alle lønmodtagere bl.a. får ret til omsorgsorlov og beskyttes mod forskelsbehandling. Forslagene fremmer ligestilling mellem kvinder og mænd i hjemmet og på arbejdspladsen.

Ligestilling i adgangen til ekstra SU i forbindelse med fødsel eller adoption: Regeringen og SU-forligskredsen har indgået aftale om en ny model for tildeling af SU-fødselsklip, der stiller forældrene lige i adgangen til ekstra SU i forbindelse med fødsel eller adoption. Den nye model forventes at træde i kraft august 2022.

Kampagne målrettet erhvervsuddannede kvinder: Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste lancerer i 2022 en kampagne

målrettet erhvervsuddannede kvinder i Forsvaret samt kvinder, der skal vælge læreplads. Kampagnen skal gøre op med de bevidste og ubevidste fordomme, som knytter sig til kvinder i et værkstedsmiljø, og skabe et nyt fundament for ligestilling. Formålet er at fastholde og rekruttere både flere færdiguddannede kvinder såvel som kvinder under uddannelse, der skal vælge elev- eller læreplads.

Optagelse og undervisning med fokus på mangfoldighed: Den Dansk Filmskole igangsætter i 2022 en udvikling af skolens optagelsesprocesser, så optagelsesprøverne fremmer en mere mangfoldig gruppe af studerende. Derudover fortsætter skolen i 2022 en undervisningsrække for de studerende i mangfoldighed for, at de studerende allerede under deres uddannelse lærer at arbejde med diversitet som en integreret del af deres kunstneriske virke.

Undersøgelser af kønsforskelle i akademia og konsekvenser ved skilsmisser: I 2022 fortsætter VIVE og Aarhus Universitet projektet »Kønsforskelle i Akademia«, der undersøger, om kvinder har de samme muligheder som mænd for at blive fastansat i akademiske stillinger på de danske universiteter, herunder betydningen af at få børn. Derudover fortsætter VIVE og Aarhus Universitet en igangværende undersøgelse af de økonomiske konsekvenser ved skilsmisse for kvinder og børn.

Diversitet og inklusion på Det kongelige Teater: Det kongelige Teater vedtager i 2022 en diversitetspolitik med henblik på at skabe øget diversitet og inklusion. Konkret vil teateret arbejde med diversitet i forhold til rekruttering og talentudvikling blandt teaterets personalet såvel som i kunsten og i forhold til at få et mere mangfoldigt publikum. Politiken vil blive suppleret med et idékatalog over mulige aktiviteter.

Fokus på kvinder i Søværnet: Søværnskommandoen fortsætter i 2022 sit fokus på at fastholde kvindelige medarbejdere gennem blandt andet mentorordninger for kvindelige officerer og indsamling af viden om kvinders karrierevalg og fravalg for at kunne identificere og udvikle fastholdelsesinitiativer. Der vil fortsat være fokus på rekruttering af kvindelige instruktører og delingsførere blandt andet ved brug af kvindelige rollemodeller på inspirationsdage og sociale medier. Søværnet fortsætter i 2022 sit strategiske samarbejde »More Women at Sea« med Det Blå Danmark. Foruden fastholdelse af kvinder til søs er formålet at øge kendskabet til Søværnet som arbejdsplads.

Indsats mod ensomhed og funktionstab hos ældre mænd: Som en del af udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025 er der afsat 16,1 mio. kr. til at udvikle og afprøve indsatser for at modvirke ensomhed blandt ældre med særligt fokus på ældre mænd. Her vil civilsamfundsorganisationer eller foreninger samarbejde med de ældre selv og fagprofessionelle, fx i hjemmeplejen, om at modvirke ensomhed. Derudover oprettes en ansøgningspulje, som civilsamfundsorganisationer og foreninger kan søge.

Køn i sygdomsovervågning, epidemiologisk forskning og analyser af vaccinationstilslutning: Køn inddrages ofte i Statens Serum Instituts epidemiologiske forskning og sygdomsovervågning. Derfor bliver der også i 2022 taget højde for, at forskelligheden mellem køn kan udmønte sig i, at eksponeringer og behandlinger har forskellige effekter. Generelt bestræber Statens Serum Institut sig på at lave kønsopdelte opgørelser i sygdomsovervågningen, især når det har betydning for sygdomsforekomst, smitteveje og risikofaktorer, fx ved seksuelt overførte sygdomme.

2. FRIHED OG LIGE RETTIGHEDER FOR ALLE

I Danmark skal ligestilling og rettigheder gælde for alle, uanset om man er pige eller dreng, kvinde eller mand. Vold, overgreb og negativ social kontrol skal ikke begrænse den enkelte muligheder og friheden til at leve det liv, man ønsker.

2.1. Fremme ligestilling blandt indvandrere og flygtninge

Ligestilling er en grundlæggende frihedsrettighed i Danmark, som alle skal nyde godt af. Det gælder, uanset om man er ny i landet eller har været her længere tid, og det gælder uanset ens baggrund, kultur, traditioner og religion.

Der er en positiv tendens til, at flere etniske minoritetskvinder bliver uddannet. Men når kvinderne bliver gift, falder deres uddannelses- og arbejdsfrekvens, særligt hvis de indgår ægteskab med en partner med ikke-vestlig minoritetsbaggrund. Alt for mange kvinder med etnisk minoritetsbag-

grund går hjemme på passiv forsørgelse. Særligt indvandrerkvinder fra lande i Mellemøsten og Nordafrika har høj langtidsledighed.

Det betyder, at de ikke kommer ud og møder det danske samfund, danske normer og værdier, og tjener deres egne penge og får den frihed, det giver. Negativ social kontrol og forældede kønsnormer kan være en barriere for at deltage i samfundet og leve det liv, man ønsker. Mange minoritetsetniske unge, særligt piger og kvinder oplever, at de ikke frit kan vælge venner, kæreste eller ægtefælle. I ekstreme tilfælde kan det føre til æresrelaterede konflikter mellem den unge og familien, hvor den unge har brug for hjælp og støtte til at komme væk fra familien.

Der er behov for, at hele samfundet siger fra over for negativ social kontrol og står fast på, at alle skal bidrage på arbejdsmarkedet, og at ligestilling gælder for alle i Danmark.

Fakta

- Kvinder fra MENAPT-landene (Mellemøsten, Nordafrika, Afghanistan, Pakistan og Tyrkiet) udgør 20 pct. af de personer, der ubrudt har modtaget kontanthjælp mv. i minimum 10 år, selvom de kun udgør 2 pct. af befolkningen.
- Hver tredje (34 pct.) jobcentermedarbejder i Københavns Kommune har haft kontakt til ledige etniske minoritetskvinder, som har givet udtryk for, at de oplever pres fra deres familie eller omgangskreds i forhold til ikke at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.
- 70 pct. af jobcentermedarbejderne i Københavns Kommune har oplevet, at en ægtefælle eller en anden slægtning har presset på for at komme med ind til samtaler eller på anden vis har forsøgt at blande sig i ledige etniske minoritetskvinders forløb på jobcentret.
- Ca. 4 ud af 10 kvinder med oprindelse i MENAPT-landene, der er født og opvokset i Danmark, mener, at arbejdsløse skal kunne afvise et jobtilbud ud fra egen religiøs overbevisning, uden at det har konsekvenser for dem. Det samme gælder for ca. 3 ud af 10 kvinder med oprindelse i øvrige ikke-vestlige lande, der er født og opvokset i Danmark, og for ca. 2 ud af 10 kvinder med dansk oprindelse.

Beskæftigelsesministeriet (2021), Als Research (2020) *Social kontrol som barriere for etniske minoritetskvinders beskæftigelse i Københavns Kommune*, Udlændinge- og Integrationsministeriet (2021) *Medborgerskab 2021 – Notat nr. 2: Religiøs praksis og særhensyn*

2.2 Bekæmpe kønsbaseret vold og overgreb

Vold og overgreb er helt uacceptabelt i Danmark og har store konsekvenser for både den enkelte og samfundet.

Både kvinder og mænd er udsatte for vold fra deres partner, men kvinder rammes i uforholdsmæssig stor grad af både partnervold, seksuelle overgreb og stalking.

Kvinder er mest udsat – både i forhold til fysisk og psykisk partnervold – og de er i langt højere grad udsat for gentagen livstruende vold som kvælningsforsøg eller vold med våben. I gennemsnit bliver én kvinde dræbt af sin partner eller eks-partner hver måned. Det er fire gange så ofte, som mænd er ofre for partnerdrab.

Nogle kvinder og mænd flygter fra volden og søger hjælp på et krisecenter. Over halvdelen af kvinderne på krisecentrene har været udsat for vold i mere end 3 år. Omkring halvdelen af kvinderne har børn med. Antallet af kvinder og børn på krisecentrene har stort set ikke ændret sig de sidste 30 år. Der er dog sket en positiv udvikling de seneste år, hvor flere og flere kvinder vælger ikke at flytte tilbage til deres voldelige partner efter krisecenterophold, men i egen ny bolig.

Der er behov for løbende at styrke indsatsen, så partnervold og overgreb forebygges, og de forskellige former for kønsbaseret vold bekæmpes.

Fakta

- 21 pct. af de voldsudsatte kvinder og 5 pct. af de voldsudsatte mænd har oplevet livstruende vold som kvælningsforsøg, brug af kniv eller skydevåben.
- I perioden 1992-2016 blev 298 kvinder dræbt af deres partner eller eks-partner. Det svarer til ca. 12 kvinder om året. I samme periode blev 78 mænd dræbt af deres partner, svarende til ca. 3 om året.
- I 2020 havde 2.294 kvinder og 2.110 børn ophold på et kvindekrisecenter.
- Sammenholdes opgørelser fra 2006 og 2018 er andelen af kvinder, der flytter tilbage til den voldsudøvende mand, faldet fra 24 pct. i 2006 til 13 pct. i 2018.
- 71 pct. af de voldsudøvere, der har været i behandling i Dialog mod Vold, er selv vokset op i hjem med vold.

Laursen og Johansen (2020) *Omfang og konsekvenser af fysisk og seksuel partnervold i et kønsperspektiv*, Thomsen, Leth, Hougen, Villesen og Brink (2019) *Homocides in Denmark 1992-2016*, Danmarks Statistik (2021) *Lidt flere kvinder på kvindekrisecenter i 2020*, Lund-Jensen (2020) *Kvinder og børn på kvindekrisecentre – viden om volden gennem 30 år*, Dialog mod Vold, AskovFonden (2020) *Klienterne, volden og effekten af behandlingen*.

2.3. Bekæmpe menneskehandel

Menneskehandel er et globalt problem, hvor kyniske bag-

mænd udnytter mennesker i en svag og sårbar situation og krænker deres grundlæggende rettigheder.

Menneskehandel finder sted inden for mange forskellige områder og brancher. Det er fx kvinder handlet til prostitution, mænd handlet til tvangsarbejde og mindreårige handlet til kriminalitet. Kvinder handlet til prostitution udgør stadig den største gruppe af de ofre, myndighederne identificerer i Danmark. Knap tre fjerdedele af det samlede antal ofre er kvinder. De kommer især fra Nigeria og Thailand. Uanset handelsformen er der tale om en alvorlig krænkelse af den

enkeltes menneskelige værdighed – den enkeltes ret til egen krop og eget liv.

For at forebygge menneskehandel og hjælpe ofrene kræver det, at der er fokus på hele spektret. Fra grov udnyttelse af arbejdskraft til egentlig menneskehandel.

Der er behov for at styrke indsatsen over for personer, der er udsat for menneskehandel, retsforfølge bagmændene og forebygge, at der er mennesker i Danmark, der lever og arbejder under helt urimelige vilkår.

Fakta

- I perioden 2007-2021 har de danske myndigheder vurderet, at 1.048 personer har været ofre for menneskehandel.
- I 2021 blev 80 personer vurderet som ofre for menneskehandel, heraf blev 33 handlet til seksuel udnyttelse, primært i form af prostitution. Ud af de 80 personer var 42 kvinder, 1 transkønnet og 37 mænd
- Ifølge FN udgør kvinder fortsat størstedelen af alle ofre for menneskehandel på verdensplan. Kvinder udgør 50 pct. af ofrene, mænd 20 pct., piger 19 pct. og drenge 15 pct.
- 50 pct. af alle ofre for menneskehandel på verdensplan bliver handlet til seksuel udnyttelse og 38 pct. til tvangsarbejde, mens 6 pct. bliver handlet til kriminalitet. Et mindre antal bliver handlet til tiggeri, tvangsægteskaber, fjernelse af organer og andre formål.

Socialstyrelsen (2022) *Center Mod Menneskehandel – statistik – nøgletal*, UNODC (2020) *Global Report on Trafficking in Persons 2020*

Initiativer

Kommissionen for den glemte kvindekamp: I 2022 nedsætter regeringen en kommission, der skal se på piger og kvinders frihed og rettigheder. Kommissionen skal understøtte, at også piger og kvinder fra indvandrer miljøer får mulighed for at bestemme over eget liv og leve i overensstemmelse med danske værdier.

Nye krav til håndtering af negativ social kontrol og flere indvandrekvinder i beskæftigelse: I forlængelse af aftalen om Børnene Først fra maj 2021 vil der blive udarbejdet en ny Børnets Lov, hvor der bl.a. vil blive stillet krav til kommunerne i forhold til at forebygge, opspore og håndtere negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme. Endvidere fortsætter 15 kommuner i 2022 samarbejdet om at få flere indvandrekvinder i beskæftigelse. Gennem rådgivning og kurser rustes kommunerne til at møde kvinderne med en forventning om og tro på, at kvinderne kan og skal ud på arbejdsmarkedet samt til at give kvinderne redskaber hertil. Der er afsat 39,5 mio. kr. til initiativet i 2022.

Støtte til minoritetsetniske kvinder udsat for negativ social kontrol og vold: I 2022 støttes foreningen Søstre mod vold og kontrol med 1,4 mio. kr. til arbejdet med at opøge og uddanne kvinder fra udsatte boligområder i demokratisk dannelse, seksualitet, ligestilling, rettigheder, voldsformer og negativ social kontrol. Danners ambulante rådgivningstilbud 'Sig det til nogen – Migrant' hvor der tilbydes rådgivning og psykologforløb til kvinder med migrantbaggrund, der er udsat for vold og negativ social kontrol, men som ikke har behov for et krisecenterophold, støttes med 0,8 mio. kr. Derudover er der afsat 0,6 mio. kr. til forsættelse af Danners fire overgangspladser til kvinder, der har haft ophold på et krisecenter på grund af en æresrelateret konflikt/negativ social kontrol og vold.

Rettighedsskoler i udsatte boligområder: Som følge af den politiske aftale om reformen Børnene Først blev der i 2021 udmøntet en ansøgningspulje til at oprette rettighedsskoler i boligkvarterer på regeringens ghettoliste 2020. Formålet er at øge børn med minoritetsbaggrunds kendskab til og forståelse for deres rettigheder, hvilket forventeligt også vil styrke dem i at bryde med eventuel negativ social kontrol.

Tidlig indsats til voldsudsatte og udøvere af partnervold: Der er i 2021-2024 afsat 24,3 mio. kr. til tidlig indsats til volds-

udsatte og udøvere af partnervold. I 2022 udmøntes en ansøgningspulje på 11,4 mio. kr. til tidlig opsporing af voldsudsatte og voldsudøvere. Puljen støtter, at kommuner, politiet og en NGO eller et behandlingstilbud samarbejder om opsporing og rådgivning. Socialstyrelsen vil også i 2022 begynde at tilbyde undervisning til fagpersoner i brugen af konkrete værktøjer til at vurdere borgernes risiko for at blive udsat for eller udøve vold. Danmarks Statistik vil fra 2022 begynde at indsamle oplysninger om henvendelser på boformer efter servicelovens § 110.

Styrket hjælp til voldsudøvere og voldsramte familier: Der er i 2022-2025 afsat 23,1 mio. kr. til hjælp til voldsudøvere og voldsramte familier. Dialog Mod Volds tilbud og Lev Uden Volds tilbud *Slip Volden* tildeles midler til at udvide kapaciteten, så flere voldsudøvere kan få hjælp. Samtidig videreudvikles *Slip Volden*, så der skabes kontakt til den voldsudsatte og evt. børn og der skal i Dialog Mod Volds tilbud udvikles og gennemføres digital rådgivning. Dertil afsættes midler til, at Lev Uden Vold kan styrke kommunernes viden om og kompetencer i at opspore voldsudsatte og -udøvere samt indgå partnerskaber med frontaktører, der kommer i kontakt med voldsudsatte og -udøvere.

Psykologhjælp til mænd udsat for vold i nære relationer: Der gennemføres i 2022 et forsøg med psykologhjælp til mænd udsat for vold i nære relationer. Lev Uden Vold vil i 2022-2023 tilbyde psykologhjælp til mænd udsat for vold i nære relationer med ophold på § 110-tilbud og øvrige mandekrisecentre og til ledsagende børn. Der er med aftalen om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2021-2024 afsat 3,5 mio. kr. årligt til arbejdet i 2022 og 2023.

Undersøgelser af omfang af vold og vold i nære relationer: Statens Institut for Folkesundhed udarbejder i 2022 en undersøgelse af omfang af vold i Danmark. Undersøgelsen vil analysere voldsudsatte, som ikke søger hjælp, og samle data om fysisk og psykisk partnervold samt voldtægt opdelt på blandt andet alder, køn og seksuel orientering. Socialstyrelsen udgiver i 2022 en undersøgelse om vold i nære relationer, blandt andet baseret på registerdata og spørgeskemabesvarelser fra kvinder, mænd og ledsagende børn, som har ophold på kvindekrisecentre, Mandecentrets botilbud, mandekrisecentre og ambulante rådgivningstilbud til voldsudsatte

personer. Der er afsat 0,7 mio. kr. i 2022 til undersøgelsen, der udgives hvert andet år.

Bedre hjælp til ofre for stalking: I august 2021 præsenterede regeringen sammen med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet udspillet 'Bedre hjælp til ofre for stalking'. Som et af initiativerne i udspillet indføres en selvstændig bestemmelse om kriminalisering af stalking i straffeloven, som trådte i kraft den 1. januar 2022. Derudover vil ofre for stalking, hvis de anmoder om det, fremadrettet blive underrettet, når gerningsmanden løslades, prøveløslades, forsøger at flygte fra afsoning eller optræder i medierne, mens den pågældende afsoner.

Ny handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel: Partierne bag aftalen om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025 har afsat 118,2 mio. kr. fra 2022-2025 til en styrket indsats til ofre for menneskehandel. Det indebærer, at det op-søgende arbejde på prostitutionsområdet i regi af NGO'erne styrkes, det specialiserede botilbud til ofrene opkvalificeres, og indkvarteringsmulighederne bliver mere fleksible. Derudover styrkes Center mod Menneskehandel ved, at rammerne for deres indsats klargøres. Initiativerne indgår i en samlet handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel 2022-2025 og vil blive fulgt op af lovgivning på området.

Styrket indsats mod menneskehandel og menneskesmugling: Med aftalen om politiet og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023 etableres en ny slagkraftig national efterforskningsenhed, hvor de mest specialiserede politi- og anklagerfaglige kompetencer samles. Det skal sikre en markant styrkelse af indsatsen mod den mest komplekse økonomiske og organiserede kriminalitet, herunder bl.a. organiseret menneskehandel og menneskesmugling.

Fokus på menneskehandel ved anvendelse af proforma-ægteskaber: Familieretshuset vil i 2022 sætte øget fokus på af-dækning af menneskehandel via ægteskab. Konkret planlægger Familieretshuset at opbygge et analyseværktøj, hvor der systematisk opsamles viden og erfaring fra konkrete sager om menneskehandel eller mistanke herom, således at sagsbehandlerne i højere grad bliver opmærksom på forhold, der kan indikere mulig handel.

Forebyggelse af prostitutionslignende relationer blandt unge: I 2022 udmøntes en ansøgningspulje på 14,5 mio. kr. til støtte til frivillige organisationers arbejde med forebyggelse af prostitutionslignende relationer blandt unge i hele landet. Det skal ses i lyset af, at muligheden for at sælge eller bytte seksuelle ydelser er blevet lettere tilgængelig for unge mennesker, der er i risiko for at indgå i prostitutionslignende relationer eller sugardating.

Tilskud til Kvinderådet: Med aftalen om finansloven for 2022 er der afsat 0,8 mio. kr. årligt i 2022-2024 i forhøjet til-

skud til Kvinderådet til indsatsen for at fremme kvinders rettigheder og vilkår. Kvinderådets samlede tilskud udgør dermed 2,0 mio. kr. årligt i de pågældende år.

3. TRYGHED, TRIVSEL OG LIGE MULIGHEDER FOR LGBT+ PERSONER

I Danmark skal alle have lige rettigheder og muligheder uanset køn, seksuel orientering og kønsidentitet. Alle skal kunne være trygge ved at være den, de er uden at skulle frygte fordomme eller homo- og transfobi.

3.1. Styrke rettigheder

Rundt om i verden er lesbiske, bøsser, biseksuelle og transkønnedes rettigheder i de her år under pres – også her i Europa. Internationalt står Danmark derfor fortsat fast på, at retten til at være den, du er, og elske den, du vil, ikke kan gradbøjes efter kultur eller religion.

Men også i Danmark oplever LGBT+ personer ikke at kunne være dem, de er. Nogle oplever at blive udsat for vold, fordi de fx er homoseksuelle eller transkønnede. Hadforbrydelser efterlader fysiske og psykiske mærker på den enkelte, men resulterer også i frygt og utryghed hos andre homoseksuelle og transkønnede.

I løbet af de sidste ti år er antallet af regnbuefamilier fordoblet, og den typiske regnbuefamilie er blevet større. Mange regnbuefamilier lever i en dagligdag, hvor der kan være op til fire forældre.

Der er behov for fortsat at sætte ind over for vold, diskrimination og chikane mod LGBT+ personer, både internationalt og nationalt, og tage højde for de særlige vilkår, der kan være, når LGBT+ personer danner familier.

3.2. Øge trivsel og lige muligheder

Selvom Danmark er et land, der er kendetegnet ved, at der er plads til forskellighed, er der stadig for mange LGBT+ personer, som mistrives. Særligt transkønnede er udsatte. Mange oplever ikke at kunne være åbne om fx deres seksuelle orientering eller kønsidentitet.

Det gælder blandt unge, hvor en undersøgelse peger på, at elever med en LGBTQ+ identitet oplever en større grad af mistrivsel end andre elever. Det gælder bl.a. i forhold til ensomhed, selvskade, mobning, homofobiske og transfobiske skældsord og manglende tryghed. Særligt unge med minoritetsetnisk baggrund er i risiko for at blive udsat for negativ social kontrol og æresrelateret konflikt fra deres familie.

Der er behov for at fortsætte arbejdet for en kultur, der er fri for homo- og transfobi, og hvor den enkelte kan være sig selv – uanset om det er på arbejdspladsen, i uddannelse og idrætslivet eller i samfundet generelt.

Fakta

- I perioden 2008-2020 angiver 4 pct. af voldsofrene, at voldshændelsen helt sikkert var motiveret af offerets (formodede) seksuelle orientering eller kønsidentitet. Det svarer til, at mellem 1.900 og 2.900 personer mellem 16 og 74 år årligt udsættes for vold grundet seksuel orientering eller kønsidentitet.
- Fra 2009-2019 er antallet af regnbuefamilier mere end fordoblet, så der nu findes 1.465 danske familier, hvor enten to mænd eller to kvinder bor sammen og har hjemmeboende børn.
- I dag har 46 pct. af regnbuefamilier to hjemmeboende børn, mens det for 10 år siden var 35 pct.
- 37 pct. af LGBTQ+ elever føler sig i meget høj grad eller i høj grad ensomme på skolen
- 17 pct. af LGBTQ+ elever har oplevet nedladende eller hadefulde kommentarer, 12 pct. har oplevet tilråb og skældsord og 3 pct. har oplevet vold på grund af deres seksuelle orientering.
- 20 pct. af danske LGBTI-personer har aldrig været åbne omkring deres seksualitet. På tværs af alle 28 EU lande gælder det for 30 pct. af alle LGBTI-personer.
- 50 pct. af danske transpersoner har oplevet diskrimination de seneste 12 måneder. På tværs af alle 28 EU-lande gælder det for 60 pct. af transpersoner.
- Det estimeres, at 3 pct. af LGBT-personer i Danmark har oplevet, at deres familie har forsøgt at »helbrede« dem for deres seksuelle orientering eller kønsidentitet.

Justitsministeriet (2021) Udsathed for vold og andre former for kriminalitet – Offerundersøgelserne 2005-2020 Danmarks Statistik (2019) *Regnbuefamilien er blevet større*, LGBT+ Ungdom og LGBT+ Danmark (2021) *Stop diskrimination i skolen LGBTQ+ elevers trivsel og vilkår i grundskolen*, FRA, *LGBTI Survey data explorer*, Als Research (2021) »Omvendelsesterapi« – *Viden om udbredelse og karakter i Danmark – med blik til udlandet*

Initiativer

Initiativer til styrkelse af indsatsen mod hadforbrydelser: Justitsministeriet forsætter i 2022 en række initiativer mod hadforbrydelser, herunder bedre oplysning om hadforbrydelser, efteruddannelse af politiet og bedre håndtering af ofre for hadforbrydelser i forbindelse med anmeldelsessituationen. Derudover er der fokus på mere viden til de anklagere, der beskæftiger sig med hadforbrydelser.

Mulighed for at dele forældreorlov mellem op til fire forældre: Folketinget behandler i 2022 et lovforslag om at give LGBT+ familier mere fleksibilitet i forhold til forældreorlov, så det fra 1. januar 2024 bliver muligt i LGBT+ familier, at op til fire forældre tager del i orloven med det fælles barn. Det sker ved, at de retlige forældre – ud over at overføre forældreorlov til hinanden – også får mulighed for at overføre forældreorlov til sociale forældre, der er tiltænkt en forældrelignende relation til barnet.

Forbedrede rettigheder for LGBT+ personer på familieområdet: Regeringens lovforslag om smidiggørelse af reglerne om medmoderskab, så medmoderskab kan registreres automatisk, om at transpersoner kan blive forældre i overensstemmelse med deres juridiske køn, og om at transpersoner lettere kan ændre fornavn, så det stemmer overens med deres kønsidentitet vedtages i 2022.

Mulighed for nyt personnummer til transkønnede: Regeringen forventer i 2022 at fremsætte lovforslag om, at børn og unge, som oplever at tilhøre det andet køn, kan få et nyt personnummer, samt at refleksionsperioden, som i dag er en betingelse for, at personer over 18 år kan få et nyt personnummer begrundet i en oplevelse af at tilhøre det andet køn, afskaffes.

Etablering af krisecenter til dobbeltminoriteter: I 2022 åbner et nyt krisecenter til minoritetsetniske LGBTI+ personer, som er udsat for fysisk og psykisk vold samt er ofre for æresrelaterede konflikter. Udover at tilbyde ophold i ind- og udslusningsboliger tilbydes beboerne rådgivning, vejledning og hjælp til at starte en selvstændig tilværelse efter endt ophold. Projektet varetages af RED Center, Als Research og Sabaah, og støttes med 5 mio. kr. i 2022.

Ny LGBT+ handlingsplan: Med finansloven for 2022 er der afsat i alt 24,8 mio. kr. til en ny handlingsplan til fremme af tryk og trivsel for LGBT+ personer i 2022-2025. Derud-

over videreføres ligestillingsministerens koordinerende funktion på LGBT+ området med 3,0 mio. kr. årligt frem til udgangen af 2025. Formålet med initiativerne er at forsætte det målrettede og sammenhængende arbejde med at fremme tryk, trivsel og lige muligheder for LGBT+ personer.

Tilskud til organisationer på LGBT+ området: Med finansloven for 2022 er der afsat 2,5 mio. kr. årligt i 2022-2024 i forhøjet tilskud til LGBT+ Danmark, så de årligt modtager 4 mio. kr. til indsatsen med bl.a. at støtte, rådgive og skabe netværksmuligheder for LGBT+ personer. Desuden er der afsat 0,7 mio. kr. i 2022 og 1,2 mio. kr. i 2023 i forhøjet tilskud til Sabaah, så de årligt i perioden modtager 1,7 mio. kr. til støtte og rådgivning af minoritetsetniske LGBT+ personer og deres pårørende. Endelig er der med aftalen om reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025 afsat 0,5 mio. kr. årligt i 2022-2025 til LGBT Asylum, der rådgiver og støtter LGBT+ personer i asylsystemet med lovligt ophold.

Nyt materiale om LGBT+ elever til grundskoler og ungdomsuddannelser: Børne- og Undervisningsministeriet fortsætter i 2022 indsatsen med at udvikle inspirations- og vejledningsmateriale om fremme af LGBT+ elevers trivsel i grundskoler og ungdomsuddannelser. Der udvikles bl.a. videoer og materiale med anbefalinger til tiltag og dialogmateriale til lærere, andet pædagogisk personale og ledelse samt materialer til en elevkampagne.

Styrket vejledning og rådgivning på det familieretlige og sundhedsretlige område: Med aftalen om reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025 er der afsat 3,6 mio. kr. til at styrke vejledningen og den juridisk rådgivning til LGBT+ personer om familiedannelse. Der etableres blandt andet en samlet indgang til oplysning om gældende familieretlig og sundhedsretlig lovgivning i relation til familiedannelse, og LGBT+ Danmark får midler til at styrke deres rådgivningstilbud om blandt andet familieførørelse.

Bedre sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold: Sundhedsstyrelsen igangsætter i 2022 en revision af 'Vejledning om sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold' med afsæt i nyeste sundhedsfaglige viden samt patienternes og sundhedspersonernes erfaringer. Formålet er yderligere at styrke kvaliteten i det sundhedsfaglige tilbud til børn og

voksne, der ønsker sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold.

Øget trivsel for LGBT+ personer i idrætsforeninger: DGI og Danmarks Idrætsforbund har modtaget tilsagn fra Kulturministeriet på i alt 1,5 mio. kr. til aktiviteter i 2021 og 2022, der kan bidrage til at fremme trivslen for LGBT+ personer i idrætsforeningerne. Aktiviteterne omfatter bl.a. udvikling af værktøjer til at arbejde med trivsel og inklusion, workshops og en kampagne, der skal skabe opmærksomhed og viden om dagsordenen i hele landet.

Undersøgelse af LGBT+ personers levevilkår: VIVE offentliggør i 2022 en undersøgelse af LGBT+ personers levevilkår i Danmark med særligt fokus på familiebaggrund, uddannelse, arbejdsmarked, sundhed og det sociale liv. Undersøgelsen er baseret på register- og surveydata.

Undersøgelse af muligheden for forbud mod omvendelsesterapi over for mindreårige: Ligestillingsministeren forventer i 2022 at offentliggøre en undersøgelse af muligheden for et forbud mod omvendelsesterapi over for mindreårige. Der vil bl.a. blive set på gældende ret, udenlandske erfaringer og forholdet til Danmarks internationale forpligtelser.

Undersøgelse af levevilkår og livskvalitet for LGBT+ personer i Norden, særligt ældre: Danmark og de øvrige nordiske lande har i Nordisk Ministerråd iværksat en flerårig undersøgelse af levevilkår og livskvalitet for LGBT+ personer i Norden, herunder særligt ældres møde med omsorgs- og sundhedsvæsenet. Undersøgelsen skal bidrage til viden og præsentere konkrete anbefalinger til forbedring af ældre LGBT+ personers livskvalitet.

4. LIGESTILLING OG RETTIGHEDER GLOBALT

Danmark har en lang og stærk tradition for at kæmpe for kvinder og pigers rettigheder og lige muligheder globalt. Indsatsen er en central prioritet i udviklingssamarbejdet og i de internationale fora, hvor Danmark aktivt arbejder for at løfte barren globalt.

Fremme af kvinders og pigers rettigheder og muligheder globalt

COVID-19 har skabt endnu større uligheder mellem kvinder og mænd mange steder i verden. Særligt de fattigste lande mærker følgerne af pandemien, som har haft alvorlige konsekvenser i forhold til blandt andet kønsbaseret vold, mødreødelighed, børneægteskaber, pigeomskæringer og pigers skolegang.

Danmark har som et af få lande i over 40 år levet op til FN's anbefaling om, at bruge minimum 0,7 procent af BNP til udviklingsbistand. I krisetider som nu er der behov for et fortsat stærkt dansk engagement igennem udviklingssamarbejdet samt ved humanitære indsatser for at støtte kvinder og piger.

Ligestilling og kvinder og pigers rettigheder er et af FN's 17 verdensmål. Det er også en tværgående prioritet i dansk udviklingssamarbejde, hvor den danske udviklingsbistand er en løftestang for det globale arbejde for ligestilling og kvinder og pigers rettigheder.

Stærkt dansk engagement i det internationale ligestillingsarbejde

Danmark bidrager gennem det internationale samarbejde løbende til at fremme ligestilling, samt kvinder og pigers rettigheder. Den positive udvikling møder dog i disse år en stigende modstand fra en række lande og forskellige modbevægelser, som besværliggør fremskridt eller ligefrem tilbageruller nogle af de hårdt tilkæmpede landevindinger. Det gælder uddannelse. Retten til et liv fri for vold. Og det gælder fri abort. Kvinders ret til at bestemme over egen krop, og beslutte, om og hvornår de vil have børn, er helt afgørende for den enkelte.

Der er behov for, at Danmark skærper indsatsen for ligestilling, samt kvinders og pigers rettigheder i de relevante internationale fora som Nordisk Ministerråd, Europarådet, EU og FN. Danmark skal forsvare og fastholde de resultater, der er opnået gennem årtiers aktive indsats, og fortsætte vidensdeling og samarbejde med ligesindede lande.

Fakta

- FN estimerer, at 12 mio. kvinder i 115 lav- og mellem indkomstlande fik afbrudt deres adgang til prævention i løbet af COVID-19 pandemiens første år. FN estimerer, at det har ført til 1,4 mio. uønskede graviditeter.
- I 2018 var der på verdensplan 128 mio. piger, som ikke gik skole. Efter COVID-19-pandemien forventes yderligere 11 mio. piger ikke at vende tilbage til skolen.
- I Afrika syd for Sahara forventes op mod 1 mio. piger at være holdt op med at gå i skole under COVID-19-pandemien på grund af en graviditet.
- FN estimerer, at 736 mio. kvinder og piger over 15 år har oplevet psykisk eller seksuel partnervold eller seksuel vold fra en anden en ens partner mindst en gang i deres livstid.
- Inden 2030 forventes der at være op mod 2 mio. yderligere tilfælde af pigeomskæring på grund af manglende adgang til ydelser under COVID-19.

UN Women (2021) *Progress on the Sustainable Development Goals – the gender snapshot 2021*

Initiativer

Implementering af FN's Sikkerhedsråds resolution om kvinder, sikkerhed og fred: Som en del af implementeringen af FN's Sikkerhedsråds resolution om kvinder, sikkerhed og fred (UNSCR 1325) integrerer Forsvaret et kønsperspektiv i sin struktur, herunder i planlægningen og gennemførelsen af internationale operationer og missioner. Blandt andet styrkes indsatsen mod kønsbaseret og seksuel vold i konfliktsituationer og kønskrænkende adfærd i Forsvaret.

Ny udviklingspolitisk strategi: Med afsæt i regeringens nye udviklingspolitiske strategi, Fælles om Verden, vil lige-

stilling og kvinder og pigers rettigheder fortsat være en tværgående prioritet i det danske humanitære arbejde og i udviklingsindsatser. Ligestilling samt piger og kvinders rettigheder er en del af det fundament af demokratiske værdier og menneskerettigheder, som udgør fundamentet for strategien Fælles om Verden

Dansk formandskab af globalt initiativ mod kønsbaseret vold i konflikt- og krisesituationer: Danmark fortsætter i 2022 sit formandskab for det globale initiativ »Call to Action on Protection from Gender Based Violence in emergencies«, hvor i alt 96 stater, donorer, FN-organisationer og civilsam-

fundsorganisationer har forpligtet sig i et partnerskab om at bekæmpe kønsbaseret vold i alle stadier af humanitære indsatser. Med formandsskabet går Danmark i front for kvinder og pigers rettigheder med fokus på ulighed mellem kønnene, adgang til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder og uddannelse, samt støtte til ofre i form af adgang til juridisk-, psykologisk- og social støtte.

Dansk lederskab af SRSR-handlingsspor: Danmark fortsætter også i 2022 sit medlederskab af SRSR -handlingsspor vedr. seksuel, reduktiv, sundhed og rettigheder (SRSR) – SRHR Action Coalition – hvor Danmark fokuserer særligt på danske kerneprioriteter som ligestilling, kvinder og pigers rettigheder, herunder adgang til sikker abort, seksualundervisning, prævention samt involvering af unge, mænd og drenge.

FN's Kvindekommissions samling: Årets samling i FN's Kvindekommission i New York har som hovedfokus fremme af ligestilling og kvinder og pigers deltagelse i arbejdet for at imødegå og skabe modstandsdygtighed i forhold til klimaforandringer, miljø- og naturkatastrofer. Danmark deltager aktivt i forhandlingerne om samlingens slutdokument og i side-events.

Ligestillingssamarbejdet i EU: De franske og tjekkiske formandskaber i EU vil sætte fokus på bl.a. køn og klimaforandringer, psykisk vold og kvindelige iværksættere. EIGE, det europæiske ligestillingsinstitut, vil fortsat udvikle deres euro-

pæiske ligestillingsindeks. Danmark afholder i 2022 en EU-konference med henblik på at udveksle erfaringer om, hvordan man skaber varige kulturforandringer på arbejdspladser for at bekæmpe seksuel chikane.

Konference om ligestilling i arbejde og uddannelse: I regi af Nordisk Ministerråd afholdes en konference om ligestilling i arbejdsliv og uddannelse i 2022. Formålet er at dele viden om arbejdet med det kønsopdelte arbejdsmarked, herunder på uddannelser, samt at inspirere til hvordan man kan arbejde med området.

Undersøgelse af psykisk mistrivsel blandt unge mænd i Norden: I regi af Nordisk Ministerråd igangsættes en undersøgelse af unge mænds psykiske helbred. Projektet skal øge den samlede viden om unge mænds psykiske mistrivsel ved at se nærmere på de bagvedliggende årsager hertil, samt hvilke konsekvenser det har gennem mændenes liv.

Ligestillingssamarbejde i Nordisk Ministerråd: Norge vil under sit formandskab for Nordisk Ministerråd have fokus på køn og klimaforandringer samt unge mænds psykiske helbred under COVID-19 pandemien. Der afholdes endvidere i efteråret en nordisk konference om det kønsopdelte arbejdsmarked. Derudover sætter det norske formandskab bl.a. fokus på sundhed og velvære for ældre LGBT+ personer i Norden, hvor de vil indsamle øget viden om livsvilkår og -kvalitet.

Status for initiativer fra Perspektiv- og handlingsplan 2021

Indsatsområde	Gennemført	Igangsatt	Ikke gennemført
Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familieliv	10	10	0
Frihed og lige rettigheder for alle	7	7	0
Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBT+ personer	10	5	1
Ligestilling og rettigheder globalt	5	5	0
I alt	32	27	1

Hermed slutter redegørelsen.